

Pericopa VaYikra - Pentru ce sunt ofrandele?

[anul 5779]

David Hamelech, este regele etern al Israelului, care a reușit mai mult ca oricine să exprime vrerile lui și ale noastre, după cum citim în Psalmi 27:4 "Un lucru l-am cerut lui Adonai, și pe acesta îl voi căuta, să stau în casa lui Adonai toate zilele vieții mele ca să văd bunătatea Lui Adonai și să-L caut în Templul Său" și la fel în Psalmi 23:6: "Doar bunătatea și îndurarea mă vor urmări în toate zilele vieții mele și voi sta în casa Lui Adonai zile îndelungate". Dar dacă cineva nu-și poate îndeplini dorința asta, de a sta tot timpul în Templul Domnului, poate cel puțin să-l viziteze din când în când și să aducă jertfe și cu asta să se apropie de Dumnezeu. Aici merită să întreprindem o scurtă incursiune morfologică de limbă biblică. În ebraică, ori ce fel de ofrandă se numește „korban”, un cuvânt a cărui rădăcină este „KRV”, care înseamnă "aproape", iar verbul corespunzător înseamnă „a apropia”. [Adică jertfa înseamnă la bază ceva ce apropie de Dumnezeu](#). Nu în zadar rădăcina aceasta se repetă de șapte ori în primele două versete adresate poporului în această pericopă:

"Vorbește fiilor lui Israel și spune-le că atunci când cineva dintre voi va jertfi (iaKRiV, va apropia) o jertfă (KoRBan) Lui HAȘEM, să oferiți, apropiați (taKRiVu) jertfa voastră (KoRBanchem), iar aceasta să fie dintre animale, din cireada de vite sau din turma de oi. Dacă jertfa sa (KoRBano) va fi o ardere-de-tot עולה din cireadă, din vite mari, să jertfească (yaKRiVenu) un mascul fără cusur, și să-l aducă la intrarea cortului întâlnirii, ca să-l apropie, jertfească (yaKRiV) înaintea Domnului" (Levitic 1:2-3).

Am pus în paranteze forma în ebraică care conține rădăcina KRV/B.

Ambianța unică existentă în Templu, aspectul Templului și activitatea care se petrecea acolo legată de aducerea jertfelor ne ajută să percepem și cea ce nu este vizibil, fiindcă atunci când cineva "se urcă" la Templu, el vine "să se facă văzut în fața Lui HAȘEM" (Șmot/Exod 34:23). Ca cineva să ajungă în situația să fie văzut așa, nu este nevoie să aparțină unei clase superioare, privilegiate. Ba chiar dimpotrivă. Chiar în pericopa noastră ni se spune: "Și un suflet dacă va aduce o ofrandă de mâncare (minha) lui Adonai, ofranda lui să fie din făină bună de grâu, floarea făinii" (VaYikra/Levitic 2:1). Explicația lui Hazal (înțelepții) ne vine din Midraș Tanhuma, VaYikra, 5: "Expresia 'suflet' (nefeș) este rezervată de HAȘEM doar săracilor care aduc ofrande. Hakadoș Baruch Hu spune prin această expresie că El îl consideră pe săracul care dăruiește din puținul lui, ca pe cineva care și-ar fi jertfit sufletul (adică viața lui)".

Acestui aspect al ofrandelor îi putem descifra mai bine multitudinea de sensuri prin comparația ofrandelor lui Bnei Israel cu cele ale popoarelor din împrejurimi. Cercetătorii au ajuns la următoarele concluzii privind diferențele existente:

Accesibilitate:

1. Lista animalelor sau organelor, respectiv umorilor, aparținătoare lor, necesare pentru ofrande, este scurtă și include specii endemice, care se pot găsi ușor. La fel și cea a roadelor pământului.

2. Cantitățile necesare sunt mici, iar la unele dintre ofrande se admite ca fiecare să dăruiască după posibilitățile lui.
3. Partea care se dă pentru a fi depusă pe altar este mică și conține doar sângele și grăsimea, care sunt interzise ca mâncare. În ofranda „arsă-de-tot”, care exprimă dăruirea Domnului din toată inima, este adevărat că ofranda este pusă în întregime pe altar, dar un sărac poate să aducă doar o turturică sau un pui de porumbel (Levitic 5:7). Dacă nici pentru asta nu-i dă mâna, poate să aducă a zecea parte din efă de floare a făinii. Și astea vor fi considerate ca ofrande de păcat (Levitic 5:11). În concluzie: nu există nimic care să împiedice pe cineva să vină la Templu cu un dar oarecare pentru Hakadoș Baruch Hu.
4. Fiecare persoană poate veni în fața Domnului (cu condiția să asigure puritate trupească). Ritualul este permis tuturor. Cohanim (preoți) au fost aleși doar ca putere de muncă pentru a face posibil mulțimii contactul cu Dumnezeu.

Atmosferă de bucurie:

1. Scopul ofrandei este apropierea de Dumnezeu și din cauza asta nu poate exista nici un fel de ritual de puteri obscure, de dumnezei al purgatoriului, de duhuri ale morților și așa mai departe. Asta din cauză că scopul jertfelor de felul ăsta este, mai degrabă, ”eu îți dau ca să te îndepărtezi de mine”.
2. Nu sunt ritualuri misterioase, care, de felul lor, se fac intenționat în grupuri mici, ca să amplifice ambianța de mister.
3. Nu există nici un ritual legat de morți, nu în context mitologic și nu legat de om sau de animale sau de plante. De exemplu există o ofrandă după naștere, dar nu există nici una după moarte.
4. Nu există slujba Domnului noaptea. Numai lumina zilei clare este timpul ritualului. Noaptea se pot face unele pregătiri de materiale, dar jertfiri sunt numai la lumina zilei.
5. Unele ofrande au un aspect amenințător la alte popoare. Aceste ofrande la evrei sunt de obicei de sărbători când este o atmosferă de bucurie. Așa este ofranda de ars-de-tot הֶחֱרִיף care exprimă o frică față de Kadoș Baruch Hu și a devenit o ofrandă publică din cauza asta. Cam așa este și ofranda păcatelor זֶבַח .
6. Bucuria și veselia sunt condiții obligatorii pentru ofrandă și aflarea în preajma Domnului: ”Nu poți să mănânci între porțile tale zeciuiala grâului tău sau mustului tău sau a untdelemnului tău, sau întâi-născuții din cirezile tale sau din turmele tale, nici vreuna din promisiunile pe care le promiți, nici darurile mâinii tale; ci să le mănânci în fața Domnului în locul pe care îl va alege Domnul, tu și fiul tău și fiica ta și robul tău și roaba ta și levitul care este între porțile tale și să te bucuri în fața Domnului de toate lucrurile pe care le-ai făcut” (Deutoronom 12:17-18).

Reciprocitatea relațiilor HAȘEM-persoană:

1. Voință liberă a jertfitorului de apropiere. Noi citim de la început că ofranda trebuie să fie la bunăvoința jertfitorului: ”Dacă ofranda lui este o ardere-de-tot din cireadă, să jertfească un mascul fără cusur, să-l jertfească la intrarea în cortul întâlnirii la bunăvoința lui în fața Domnului ” (Levitic 1:3). În această bunăvoință nu este vorba numai de binecuvântarea Domnului, ci și ceva ce apare în versetul următor: ”Și să-și pună mâna pe capul arderei-de-tot și el va fi împlinit de bunăvoință ca să facă ispășire pentru el”.
2. Principalul factor motivator la aducerea ofrandelor din partea unei persoane este apropierea de Domnul. La unele ofrande este vorba despre simpla prezență fizică în templul Domnului, în timp ce altele urmăresc să anuleze îndepărtarea cauzată de păcatele făcute. În orice caz asta este voința liberă a fiecăruia. Pe de altă parte, persoana nu poate apela la nici o acțiune magică și toate acțiunile persoanei arată acceptarea sa liber consimțită de a se apropia de Dumnezeu prin îndeplinirea voinței Domnului.
3. Când o persoană aduce o ofrandă are impresia că oferă ceva pentru care a muncit din greu, fie vite sau

turme, fie. În realitate, însă fiecare trebuie să simtă că el stă la masa Domnului. Din cauza asta, de multe ori este subliniat locul unde se mănâncă ofranda: "în fața Domnului" (Exod 18:12, Deutoronom 16:10-11), sau locul unde a hotărât Domnul ca să fie: "în curtea cortului întâlnirii o să se mănânce" (Levitic 6:9), "într-un loc sfânt o să-l mănânce" (Levitic 24:9), "O să-l mănânci pe locul pe care-l va alege Domnul" (Deutoronom 16:7).

Concluzie

Mulți dintre noi cred că monoteismul religiei iudaice a abrogat sistemul de jertfire păgân, în care pe primul plan erau ofrandele omenești și le-a înlocuit cu ofrande de animale sau plante. Acesta este doar un punct de vedere superficial. Noul sistem a schimbat complet atitudinea față de aducerea ofrandelor unui dumnezeu. Scopul acestor ofrande este opus scopului ofrandelor aduse în religiile păgâne. Scopul este apropierea de Dumnezeu și nu îndepărtarea de tot felul de răufăcători care vor să producă daune omului și să-l aducă pe calea păcatului. La evrei, în Tanach, îndepărtarea de păcate se face prin apropierea de Dumnezeu. Prin aducerea ofrandelor, omul poate să se apropie de Dumnezeu în felurite modalități: fie că vrea numai să se apropie, caz în care alege ofranda arde-de-tot עולה, fie vrea să anuleze distanța cauzată de un păcat și în acest caz are ofrande de păcat חטאת, fie vrea doar să fie văzut de Dumnezeu 'לִרְאוֹת אֶת פָּנֵי ה', pentru care, iarăși, are multe posibilități să o facă.

Baza la toate ofrandele este una: "Sufletul meu se apropie de curțile tale (adică de casa ta), inima și trupul meu vor năzui spre EL-Hai" (Psalmi 84:4).